

2012

B. 495

КУПАЛО

ОПЕРА В ЧОТИРОХ ДІЯХ.

СЛОВА і МУЗИКУ

УЛОЖИВ

НАТАЛЬ ВАХНЯНИН.

У Львові 1892.

З друкарні Товариства імени Шевченка
під арядом К. Беднарского.

0.80 к.

Збірка М. С. ВОЗНЯКА

Львівська бібліотека

АН УРСР

№ И- 35099

Дієві лиця:

Максим, старий запорожець (*бас*).

Одарка, его донька (*сопран*).

Галя, єї подруга (*альт*).

Степан, молодий козак (*тенор*).

Омар, паша татарській (*барітон*).

Селім, духовний татарській (*тенор*).

Русалки, одаліски, козаки, татаре, бранці, духовні татарські, посол гетьманській і люде.

Річ діє ся в XVII. віці.

Д І Я І.

Сцена представляє собою долину підгірську. В глиб сцени озеро, довкола густий очерет і росохаті верби. З озера пливе яром річка, покрай берегів гай вільшаний. Ніч місячна, червнева.

Я В А 1.

Одарка і Галя в уборах святочних, козацких, стоять над берегом річки. В руках у них вінки.

Одарка (до вінка):

Вже готов!

Тепер поплинь гень там долі,
Вгадай ту долю, що судив
Мені Іван-Купало.

Галя:

Кидай, Одарко, тільки сміло,
Щасть-Бог на дорогу!

Одарка (кинувши вінок на річку):

Поплив!

Яку судьбу мені зворожить,
Чи щастє-долю принесе?
А може душу затривожить,
Все сподіваннє розібе?
Чи потішусь моім миленьким,
Чи русу косу розплету?

Чи може буду дівовати.
 Чи в самоті вік проведу?
 Якось бо зле вінок пливе,
 І вітер бурхоче, і хвиля реве...

Я В А 2.

Ті самі та хор русалок над озером. Русалки, гойдаючись на
 гілях верб, співають:

Гей на Івана, гей на Купала,
 Гей, гей, гей!
 Красна дівчина долі питала.
 Гей, гей, гей!
 Із чорнобиля віночок звила,
 Гей, гей, гей!
 На бистру річку плисти пустила.
 Гей, гей, гей!
 Поплинь, віночку, по бистрій хвили,
 Гей, гей, гей!
 Приплинь під хату там, де мій милий.
 Гей, гей, гей!

Одарка (наслухуючи пісню):

Чуєшь, Галю, голос той?

Галя:

Чую, чую!

Одарка:

Піснь купальна се звенить!

Галя:

Долю-доленьку вістить!

Одарка:

Може лихо?

Галя:

Ні, талан!

Одарка:

Чи встелить ся тая доля,
 Молодій, що необачно
 У серце влила чар любви,
 В души пестила щастя сні;
 Що не спинила,
 Що полюбила
 Вірно й щиро
 Чорнобривого козака...

Хор русалок:

Поплив віночок долі водою,
 Гей, гей, гей!
 Серце дівчини забрав з собою.
 Гей, гей, гей!
 Несли буйненькі вітри віночок,
 Гей, гей, гей!
 Несли, понесли на заріночок.
 Гей, гей, гей!
 На заріночку змарнів поволи,
 Гей, гей, гей!
 Не дав Купало дівчині долі.
 Гей, гей, гей!

Одарка (наслухуючи пісню купальву):

Причуваю!

Галя:

Що такого?

Одарка :

Мабуть горенько вістити ,
Жаль, розлуку ворожить,
Страшно слухать !

(Русалки щезають).

Я В А З.

Одарка і Галя.

Одарка :

Ой, тяжко, Галю, моїй душі !

Галя :

Чого сумуєш, Одарко люба,
Розбий той смуток, що серце давить,
Уся природа маєм вкрасилась,
Весело всюди, аж хочеть ся жити.
Диви, там голуб летить сизенькій,
Летить, шукає горлиці собі,
Зіве гніздочко своїй миленькій,
Весь вік пробуде у щирій любові.
Красуєсь в поли цвітом калина,
Луги, діброву собов веселить :
Чогож сумуєш, Одарко люба,
Весело всюди, тобі тільки жити !

Одарка :

Мого жалю не розведеш,
Не росведеш так легко.
Мій жаль завдав мені
Іван-Купало !
Поцлив вінок, що долю мав вгадати,

Поплив долі не так,
Не так, як треба було!

Галя:

І того ти так сумуєш,
Що вінок твій зле поплив?
Як кому судив Бог долю,
В щастю вік свій буде жив.

Одарка:

Поплив вінок, поплив долі,
Забрав з собов надію всю,
Звістив мені гірке життя,
Завдав души тяжку тугу!

Галя:

Покинь той жаль!

Одарка:

Годі, Галю!

Галя:

Бач, подруги всі весело
Будуть свято зустрічать...

Одарка:

Колиж серце, Галю люба,
Серце каже сумовать!

Галя:

Прийде милий погуляти
Про слезу буде питать ..

Одарка:

І миленькій сам не зможе
Жаль-тугу з души зігнать.

Галя:

Диви, Одарко, гень під гай
 Яка юрба там хлопців йде,
 Несуть Марену і розмай,
 Веселе свято днесь буде!

Обі:

Горять вже огні по вершках,
 Лунає пісня по горах,
 Хто нині хлопця уловить,
 У щастю вік свій буде жить.

Я В А 4.

Ті самі і хор парубків за сценою.

Хор:

Палай, палай, Купалоньку,
 Світи, світи, рогоженьку,
 Світи в дорогу ясно нам,
 Поклонимось дівчатонькам.

Одарка і Галя:

Вже співають вже идуть,
 Вже Мареночку несуть!

Я В А 5.

Ті самі. Згодом входять на сцену дівчата і парубки з двох протилежних боків. Парубки несуть Купала і Марену. Дівчата, пристроєні у вінки, стають і ходять короводом довокола Купала і Марени. Парубки розсіпані по сцені.

Хор дівчат і парубків:

Ходили дівоньки,
 Плавали лебідки

Коло того Купала,
Коло того Вудола.

Галя:

Накупав ся Іван
Тай у воду упав.

Одарка:

Залюбив ся козак,
До дівчини пристав.

Хор дівчат:

Накупав ся Купалонько,
Накупав накупав:
У водици студененькій
Потопав, потопав.

Хор парубків:

А ми того Купалонька
Витягнем, витягнем:
По дівчині хорошенькій
Виберем, виберем!

Всі разом:

Щасть нам, щасть,
Купалоньку наш!
Щасть нам, щасть,
Вудолоньку наш!
Щоб подруга винайти,
Оченьками зморгати,
Оченьками зморгати,
Під віночок поняти!

Дівчата :

Купалоньку долі дай :
Нас сиріток посватай !

Парубки (ловлячи дівчат і стаючи з ними враз у коровод)

Нуте, хлопці, забігайте,
Лебідочок полоняйте !
Нуте враз, поки час,
Нуте, хлопці, нуте враз !

Дівчата :

Утікаймо, не подаймось,
Горе нам, сиротам !

Хор :

Ходили дівоньки,
Плавали лебідки
Коло того Купала,
Коло того Вудола.

Д І Я ІІ.

Сцена представляє собою широкій майдан посеред села.
На переді гаї.

Я В А 1.

Одарка сумна стоїть під деревом. Згодом вступає на сцену.

Степан :

Ти тут, Одарко, сама, одна
У темному гаю серед луга !
Як свято купальне ти провела,
Чи долю щасливу собі найшла ?

Одарка:

. . . . . Ой, не питай!
 Бо сам ти, друже, добре знаєш,
 Якій тепер трівожний час:
 Татарва люта все гуляє,
 Полон і смерть несе до нас.
 Єще у ранці навішав ся
 Житєм, добром та не один,
 А в-вечер і сліду не стало,
 Неначе все понищив грім.
 У труді млів, про долю снів,
 Не добачав, не спогадав,
 Що завтра вже лиха судьба
 Пожежу, смерть єму несла....

Степан:

Деж є та сила, що́ би змогла
 Мені Одарку видерти?
 Поки ще меч той при моім боці,
 Поті, Одарко, безпечна ти!

Одарка:

У ранці снили молодята
 Про тихій рай, що їх стріне,
 А в-вечер він в крові скупав ся,
 Єі Турчин в полон жене.
 І рай пропав, сні золоті,
 Бо Татарин потопче всі:
 Красу звялить, душу убі,
 Живу живцем у гріб внесе.

Степан:

Та хоч тепер повеселій,
На любов клену тебе!

Одарка:

На любов! Ох, як відродно:
Любов і горе розжене!

Степан:

Щасливий я, щасливий дуже!

Одарка:

Щаслива я, щаслива дуже!

Обое:

А серце чув, чув жар!

Степан:

Одарко, ти любиш мене?

Одарка:

Бог свідком любови моєї!
Люблю!

Степан:

Ми поживем у тім раю,
Раю роскоші і любви:
В солодошах силве нам час,
Засяють нам лиш долі дні.
Кубелечко собі зівем,
Як ластівонька та мала;
Веселощі зустрінуть нас
За небо стане нам життя!

Я В А 2.

Ті самі і Максим.

Одарка:

Ах, батьку, ви тут, ви тут!

Любов нашу щиру у гріх не вмініть,
Простіть нам!

Максим:

Радію я, діти, щастєм тим,
Якого діждав ся на старість мою;
Любов, що ваші злучила серця
Рукою батька благословлю!
Бо ти моя потіха вся,
Бо ти моя відрада, все добро,
За твій талан я Бога прошу,
А Він, ласкавий, подасть єго.
Як гляну на тебе, Одарко моя,
Твою матір згану, пером ій земля,
Для тебе одної я вік свій живу,
Любов твою щиру у гріх не вміню.
Тож жийте щасливо, тож жийте весело,
Рукою батька благословлю!

Всі:

Ми поживем у тім раю,
Раю роскоші і любови,
В солодощах спливе нам час,
Засяють нам лиш долі дні.

Одарка і Степан:

Кубелечко собі зівем,
Як ластівонька та мала;
Веселощі зустрінуть нас,
За небо стане нам житя!

Максим:

Тож жийте щасливо,

Тож жийте весело,
Рукою батька благословлю!

Одарка і Степан:

Тож жиймо щасливо,
Тож жиймо весело,
На долю нас благослови!

Максим:

Тож жийте щасливо!

Одарка і Степан:

У тім раю.

Максим:

Тож жийте весело!

Одарка і Степан:

Раю любви.

Всі:

Ми поживем у тім раю,
За небо стане нам!

Я В А З.

Ті самі. Згодом вбігають на сцену з всіх боків люде всякого пола і віку.

Максим:

Се що? Якась тривога!
Мабуть огонь в селі... От дзвін!

Одарка і Степан:

Спішім!

Максим:

Ні! Тривайте, народ біжить сюда!

Степан:

А там страшна горить луна!

Люде:

Татаре на нас идуть!

Одарка і Степан:

Татаре! О Боже, пропав наш талан!

Максим:

Молить ся!

Хор людей:

Під Твій покров, Твою опіку
 О Боже вишний идемо всі,
 Не дай же нам загинуть в неволи,
 В тяжкій неволи, о Господи!
 Досить вже крови Тобі у жертву
 Принесла, Боже, та Русь свята;
 А морем слез ми викупили-б
 Цілу вже землю одо гріха.

Одарка:

Не дай пропасти нам!

Хор:

О Боже наш!

Я В А 4.

Ті самі і посол гетьманській:

Степан (до посла):

Що за вісті приносиш, козаче?

Чей ти потішиш нас!

Посол:

Поклін несу вам всім
 Від батька Гетьмана,

Тобі же, Степане,
Булаву сотницьку.

Степан:

Спаси-Біг! Приймаю єї і не зложу,
Поки Татарву у пень не виблю.
А ви ховайтесь у дебри, ліси
І там безпечно глядіть свободи.

(Люде розходять ся).

Степан (звернувшись до Одарки):

Не плач же, люба, не тужи,
Жалю собі не завдавай:
У бій кервавий твій милий иде,
Веселим оком єго провожай.
Зоря як зійде у ранці днесь,
Ти, люба, серцем єї питай,
Она тобі скаже, чи милий живе,
Чи з тобов поділить туземний рай.
А як за волю моїх братів
Ляжу у бою кервавому я,
Тогді хоч словом, люба, згадай
Твого Степана, Одарко моя!
Не плач же люба, не тужи,
Жалю собі не завдавай:
У бій кервавий твій милий иде,
Веселим оком єго провожай!

Я В А 5.

Ті самі. Згодом являють ся на сцені козаки.

Одарка:

Ой, що се знову!

Степан:

Не трівожи себе, моя миленька!

Одарка:

Пропає мій талан!

Степан і Максим:

Се наші молодці на ворога идуть.

Хор козаків (за сценою):

Урра!

Степан (до Одарки):

А ти під рукою батька остань ся
І в Бога щастя для нас умоли.

Одарка:

Сеї розлуки я не знесу,
Она зажене мене у гріб!

Хор козаків (на сцені):

Урра у бій кервавий йдім,
Полон і смерть врагам несім,
За вітчину, за крест Христов
Житє дамо, у жертву кров.
Урра, борці, за нашу свободу,
Урра, орли, за нашу Русь святу.
Урра у бій кервавий йдім,
Полон і смерть врагам несім!
Досить пожежи, слез, біди
На Русь святу нанесли ви,
Настав вже час, нам смерть за край
Подасть вінець і в Бога рай.
Урра у бій кервавий йдім,
Полон і смерть врагам несім!

Д І Я Ш.

Сцена представляє собою дворище перед палатою Омара.

Я В А 1.

Наша стоїть в рундуку. Довкола на дворищі збройні Татаре. Перед сходами палати Селім і духовні татарські.

Селім:

Аллаг!

Хор духовних:

Аллаг!

Селім:

Він дав побіду нам.

Хор:

Аллаг великій, добрий, мудрий,
Аллаг всесилен, він дав побіду нам!

Омар:

Досить сих мольб, бранців ведіть!
Душа моя жадна крови,
За труд воєнний і зної
Упитись хоче горем їх!

Я В А 2.

Ті самі і бранці всякого пола і віку.

Татаре:

Якій страшний та лютий він!

Бранці (до Омара):

Ох, горе нам, пощади в тебе просим!

Омар:

Упитись хочу кровію їх.

Татаре :

Тож джаврам смерть !

Бранці (до Омара) :

Ох, горе нам, пощади нам !
 Будь милостив даруй життя !
 Пощади нам, любови нам !

Омар :

І я любив колись в життю
 Фатиму молоду,
 Солодко плили щастя дні
 На крилах леготу.
 Тоді я милосердє знав,
 Тоді весь світ любив,
 Тоді і джаврам я прощав
 І жив щаслив, щаслив.....
 Но горе! Джавр напав мій край
 І жінку взяв з собов :
 Забрав мій світ, мій тихий рай
 І плід мій, мою кров
 Тепер умер я для любви,
 Умер для щастя моїх дней,
 І всіх щасливших у судьби
 Ненавиджу людей.
 Єдина пімста над врагом,
 Кров, муки і різня
 Мене ще радують часом
 І забуваю я :
 Фатиму мою, щастя дні,
 Надії молоді

І броджу в крові до колін,
Щаслив, щаслив тогді...

Селім (до Омара):

Повели, ласкавий Пане,
Твій указ — для нас закон.

Татаре:

Цвіт бранок ми привели,
Вибирай, — се твій полон.

Омар:

Не любови я бажаю,
Не в любові, сластях житейских
Потонуть хочу.

Горе їх — моя відрада,
Слезі їх — мій супокій.
Се для душі вальсам Пророка,
Се семий рай, гурисок снів.
Того я хочу, того бажаю:
У мори крові поплавають з вами!

Татаре:

Аллаг великій наш,
Аллаг всесялен наш!

Омар:

Єму у жертву принести
Тих джаврів злих.

Бранці:

Боже, спаси нас!

Я В А З

Ті самі. Згодом являють ся на сцені Одарка і Максим.

Омар (до Одарки):

Хто ти і як посміла прийти сюда?

Максим:

Прости! Се нерозумне моє дитя.

Одарка:

Смерти, ах смерти
Для себе молю:
Смерть лиш розважить
Печальну душу!

Омар (до Одарки):

Хто ти? Кажи!
Лице твоє трівожить мене...

Максим:

Прости, за неї віддам житє!

Селім (до Омара):

Диви, се бранка твоя!
Яка краса, яка чудна!

Одарка (до Омара):

Убий мене, убий мене,
Для мене нема житя!

Омар:

Колиж карати тебе не візьме мій меч,
Рука не здійметь і серце не каже,
І сила якась — морочить мій ум....
А пам'ять летить в далекі часи,
Часи солодкі, що исчезли
Неначе той сон, мені на глум ...

Селім (до Омара):

Се бранка для тебе, се бранка твоя,
Се слава гарему, се ясна зоря!

Максим :

Прости їй, молю тя,
За неї дам життя !

Одарка :

Верни ми милого, се просьба моя,
Бо жить без милого — отрута гірка.
Віддай мій скарб предорогий,
Віддай мій рай, мій рай святий !

Селім (до Омара) :

Се бранка для тебе, се бранка твоя...

Омар (до Одарки) :

Любить тебе хочу, ти будеш моя!
Любить тебе хочу, любить тебе буду,
На вік старий в любові твоїй
Потіху я найду.

Одарка :

Віддай мій скарб, віддай мій рай !

Омар :

Той рай, що пропав в кервавім бою,
Розстелю тобі у рожах, леліях,
У щирій любові, при боці моім.
А в-заплать за те твоім землякам,
Тим джаврам поганим
Я волю віддам... Рішай тепер !
В твоїх руках доля їх спочила ...

Бранці (до Одарки)

І ми тебе просим,
На Бога молим,
На Бога кленем,

Даруй намъ свободу,
 Даруй нам житє.
 Ми гріх твій тяженькій
 Слезами відплачем,
 Слезами омием,
 Прощення випросим,
 Випросим, вимолим,
 З небес у Отця.

Омар (до Одарки):

Рішай скорійш!

Одарка:

Я вже рішила..

Максим:

Ох, доню моя!...

Одарка:

Нема мені порадоньки,
 Доленько моя!
 Пропала я на весь мій вік,
 Безталанная!
 Ростила я барвіночок,
 Буряномъ заляг,
 Любила я козаченька,
 Вбив 'го лютий враг!
 Барвіночку, пестієчку
 На щом тя вела?
 Косо моя русявая
 На щом тя плела?
 Барвіночок зелененькій
 На грядці усхне:

Косу мою русявую
 Татарин утне.. .
 Ідіть вільні в рідне село
 І барвінок мій
 Возьміть з собою на спомин
 В Божий дім святий.
 За образом Пречистої
 Ви ґо заткніть,
 І вольні невольницю
 Миром помяніть!

Бранці (відходячи):

Пречистая Діво, Мати
 Руского краю!
 Як на небі, так й на землі
 Тя величаю.
 Ти грішників в тяжкої муки
 Через твої спасаєш руки.
 Не дай пропасти!

(Татаре розходять ся такожь).

ЯВА 4.

Паша, Одарка, Максим, Селім і духовні татарскі.

Омар (до Одарки):

Тепер я щаслив, тепер ти моя,
 Тепер почну я нове моє життя.
 Саєти, шовки, альмази, перли
 Я все віддам за радощі, солодощі
 Твоїї любви. Имя твоє?..

Одарка:

Одарка.

Омар (показуючи на Максима):

А сей?

Одарка:

Лиши! Се батько мій нещасний..

Омар (до Одарки):

Люблю тебе, а ти мовчиш?

Гей слуги сюда кумису вина,
Здорове любови ми вицем до дна.

Дівчата мої посеред гульби
Най розібють, най рознесуть
Печаль стару, журбу мою,
Налють новою кровю...

ЯВА 5.

Ті самі і дівчата (слуги), вносять вапитки, валивають чарки і подають духовним.

Одарка (до Максима):

Ах, батьку мій, порадь мене,
Бо лютий час надходить,
Пречиста Діво заступни,
Бо сором той, бо сором той —
З ума мене вже зводить ..

Максим (до Омара):

Щади ві щади, щади,
Великій гріх на душу візьмешь...

(до Одарки):

А ти кріпись, в послідний час
Спасеніє у мене найдеш.

Одарка (до Максима):

Ах, батьку мій, порадь мене,
Бо лютий час надходить вже.

(Молячись):

Пречиста Мати помози,
Покровом Твоїм заступи
Рабиню, молящу Тебе...

Омар:

Боюсь єї, она — неначе свята!
Ні, ні! се привид, омана,
Ні, не боюсь єї....
Люблю! З очей єї сіяє,
Витає дух моєї Фатими....
Я щаслив! ти моя!
Зозулечка, голубонька!

(до служби):

Гей, слуги мої, стелить для неї
Роскоші любовні Пророка раю,
На старі літа заблисла зоря,
Вернула ся загибшая, пропавшая
Фатима дорога..

Одарка (до Максима):

Пращай по вік, бувай здоров,
У темний гріб мій не дивись,
За неповинний гріх тяжкій
Прощення ради помолись.

Максим (до Омара):

Щади єї, щади, щади,
Великій гріх на душу візьмеш

(до Одарки):

А ти кріпчись, в послідний час
Спасеніє у мене найдеш.

Д І Я І V.

Сцена представляє собою дворище Омара з виглядом на море.

Я В А І.

Три євнухи, один з мечем, другий з мішком, третій з арканом стоять коло колоди, на котрій тратять проступників.

Євнухи :

Так ми самі, євнухи три
Тихцем, тихцем, винцем, винцем
Закропім горла.

(витягають плящини з-за пазух і пють):

Бо той нектар, то божій дар
Як раз для нас, у добрий час
Вигадав Ноя.

(Пють и танцюють).

І грошики любимо всі:
Чи червонець сороковець
Подавай здоров!
За гріш усе на світі є:
І честь і ум, і сват і кум,
Навіть і — любов.

Євнух 1.:

Чи і любов?

Євнух 2. і 3.

Так, і любов!

Всі разом :

Любов, то тьфу! Любов, то фу!
Пуста мана, ранна роса,
На воді піна

З любви богато лиш бідн:
Така, така і знов така —
Кляпотів тьма!
Тож ми самі, евнухи три
Тихцем, тихцем, винцем, винцем
Закропім горла!

(Танцюють)

ЯВА 2.

Ті самі і Максимъ.

Так тут мабуть те лобне місце,
Де кров Одарки потече...
Ні, ні, ні! Сего не буде
Та чей же се дитя моє!
Я кат єі, я виноват,
Я сам у гріб єі жену,
Я злодій той, що нььку вбив,
Дитину звів на сироту.
Мій гріх тяжкій, вина страшна,
Єі змазать не годен я.
О, Боже, мій, кріши мене,
Позволь віддять за ню житє!

ЯВА 3.

Ті самі. На сцену в поході входять: збройні Татаре, служба паші, одаліски, Одарка в кайданах, Селім і Омар.

Селім (до Омара):

Слуги твої вірні ждуть розказу твого!

Хор татарскій:

Слуги твої вірні ждуть розказу твого.

Селім:

Повелівай, владико наш!

Хор татарській :

Повелівай, повелівай,
Щоб покорити ту гордяню злобну.

Омар :

Я сказав останнє слово,
Котрого вже не одміню.

Одарка :

А я дівча козацького роду
Из рук твоїх і смерть прийму.

Хор татарській :

Поганий джавр, він ще хулить,
Най меч уста їй заградить.
На смерть, на смерть єї веди,
Топи, души під ніж вели!

Максим :

Стривайте, стривайте ще !

Одарка :

Ах, батьку мій !

Максим :

Буде для вас достатний час
Пролить ту невинну кров.

(до Омара):

Пашо !

До тебе річ веду,
Послухати прошу,
Відтак, як хоч — суди !...
Буде сему сімнацять літ,
Тамлю, неначе днесь :
У Кримі жив молод Паша,
Щаслив на світ увесь.

Подруга в него молода,
Красавка, хоч малюй,
На стать — русалочка хистка,
А личко, хоч цілюй!

Хор татарській:

На стать — русалочка хистка,
А личко, хоч цілюй.

Максим:

Буде сему сімнацять літ,
І се гаразд тамлю:
На Січи жив козак Максим,
Лицар на землю всю.
Не хмара се, страшна, грізна
З Хортиці суне в Крим:
Молойців у танець веде
З Татарвою Максим.

Хор татарській:

Молойців у танець веде
З Татарвою Максим.

Максим:

Розбив аул, влетів в конак,
Молод Паша там жив,
І хистку ту русалочку
З собов заповонив.
В Кримі Паша з туги, горя
Зів'яв неначе цвіт:
Русалка доню привела,
Сама простила світ...

Хор татарській:

Русалка доню привела,
Сама простила світ.

Максим:

Не в казці се тобі кажу,
Билиця се страшна:
Русалку ти Фатимов звав,
Максим-козак — се я.

Омар:

А донечка, куди ділась?
Кажі, кажі. не муч мене,
На Аллага клену тебе!

Хор татарській:

На Аллага кленом тебе!

Максим:

А донечка — і се скажу,
Тепер таїть дарма:
Одаркою 'ї охрестив,
Бери — се кров твоя...

Одарка (до Максима):

Так ти не батько мій!

Максим:

Ні, не твій..

Одарка:

Я не твоя донька?!

Максим:

Не моя...

Одарка:

Ах, тяжко слухать, ах тяжко знести
Той новий удар судьби!...

Максим:

Скінчилися щастя дні,
Неначе сон приснив ся:
Старий і немощний я
Днесь сиротов лишив ся.

Одарка:

Днесь безталанна я,
Днесь і безрідна я:
Билина серед поля,
Стеблина серед бурі;
Ні кохання мені,
Ні приюту мені....
Осталась я сама!

Омар:

В моє віконце засяло сонце:
Доня моя, єдина
Пропаша вернула ся!

Максим (хоче убитись):

Покінчить треба погане життя,
Для мене виходу нема...

Омар (до Максима):

Стій! Що дієш? Ти мусиш жить,
Мусиш жить з нами,
Мусиш ділити нове то наше щастє.
Ти мусиш жить, я тебе простив,
Мусиш ділити новий наш рай.

Хор татарській :

Ти мусиш жить, він тебе простив,
Мусиш ділити нове їх щастє,
Мусиш ділити новий їх рай.

Одарка (до Максима, указуючи на Омара) :

Він благородний серцем, він тебе простив,
Душею батька, друга він нас полюбив,
Я люблю єго, я люблю тебе,
Ми заживем новим раєм.

Омар (до Максима) :

Тож тепер, старий козаче, десницю подай,
Що було, позабулось, лихом не згадай!
Я люблю єї, я люблю тебе,
Ми заживем новим раєм.

Хор татарській :

Най заживуть новим раєм!

Я В А 4.

Ті самі. Згодом впадають на сцену козаки.

Омар :

Се що таке ?

Максим і Одарка :

Се що таке ?

Хор татарській :

Се напад козацкій !

Хор козаків (за сценою) :

Гей ріж, гей бий !

Омар :

До зброї !

Одаліски:

Аллаг великій! Аллаг ратуй нас!

Татаре:

До зброї, до зброї, урра!

Козаки (на сцені):

Ріж, бий, мордуй невіру, бісурмена!

Одаліски:

О горе нам, пропали ми,
Аллаг ратуй!

Татаре:

Урра у бій, урра!

Євнухи:

Пропали ми!

Я В А 5.

Ті самі і Степан.

Одарка (до Степана, кидаючись єму на шию):

Так то ти, Степанку мій,

Я думала ти поляг...

Максим до (Степана):

Будь здоров, козаче бравий!

Одарка:

Ти живеш — я вже твоя!

Степан:

Світ хмарний мій проянивсь,

Зіронька давна зійшла,

Повернулись щастя дні,

Ти, Одарко, вже моя!

Омар (до Степана):

Стій, стривай, козаче гордий,
 Чувств моїх не зобиджай,
 Не твоя се зоря ясна,
 Перше в мене поспитай.

Степан (до Омара):

То мечем діло порішим,
 Стань до бою, я готов,
 За дівчину мені люблю
 Я пролю з під серця кров.

Одарка (заслоплюючи собою Омара):

Стій, Степане, ради Бога,
 Сей крові не проливай!

Степан (до Одарки):

Так ти може бранков стала,
 То враз з ним і пропадай!

Максим:

Не на бій тепер пора,
 Стій, Степане, я велю,
 Сей дівчини не ганьби,
 За честь її я постою.
 А тепер, козаче, знай,
 Тайна нині вже явна:
 Я Одарці не отцем,
 Батьком їй — мій друг Паша..

Степан:

Чи не сон страшний ся снить,
 Чи страшнійша ще ява,
 Дівчиноньку, щом любив,
 Видерла мені судьба ..

Максим (до Степана):

Ні, не сон страшний ся снить
І ява се не страшна:
Дівчинонька, щось любив,
. . . . . буде твоя.

Одарка (до Степана):

Не журись, соколе мій,
Хоч і батьком став Паша:
Серце моє при тобі,
Я по вік буду твоя.

Степан (до Одарки):

. . . . . Що я чую!
Звеш соколом знов мене,
Не жартуй, Одарко любя,
Я загину без тебе!

Максим (до Степана):

Смій ся, смій, козаче бравий,
Не така судьба страшна,
За твою хоробрість славну
Дасть Одарку і Паша.

Омар (до Максима):

Добре кажеш, милий друже,
Грудь моя не камінна:
Коли любить доню мою,
Най веде 'ї до вінка.

Степан (до Одарки):

Люблю щиро, вірно, вічно,
Поки жизнь моя пливе,
Тут, Одарко, тут до серця,
Нас ніхто не розведе!

Одарка (до Степана):

. . . . ., Ах, соколе мій!
Ах, козаче, мій єдиний
Нас ніхто не розведе!

Максим і Омар:

Вас ніхто не розведе!

Хор татарській:

Чудо чудне, диво дивне:
На боєвищі сватьба!

Максим, Омар, Степан і Одарка:

Тим тепер сильнішов стане
Люба наша і дружба.

Омар:

Гей слуги мої вірні,
Ке! кумису і вина,
За здорове молодих
Вицєм чарку аж до дна.

Євнухи:

Виходімо з наших хор,
Вже минулась вся біда,
Покріпити сили час,
Паша кличе до вина.

Хор татарській і козацкій:

До чарок тепер пора,
За здорове молодих!

Омар і Максим:

Шю до тебе, свате любий!

Всі:

На гаразд і щастє їх!

Хори:

На любов і на дружбу,
На гаразд і на талан,
На веселих сотку літ
Піднесім отсей стакан!

Одарка, Степан, Омар, Максим:
До чарок!

Хори:

. . . . . На щасливу долю!
За здорове молодих,
На гаразд і щастє їх.
Гей до чарок, гей до чарок
За здорове молодих!

2003

B-495

B 495